

Islam og industriel udvikling

Bismillahir Rahmanir Raheem

Mens den vestlige verden har formået at opnå fænomenal udvikling siden den industrielle revolution, så halter den muslimske verden derimod langt bagefter. Den muslimske verden er repræsenteret af en underudviklet infrastruktur, fattigdom, arbejdsløshed, og intet i form af teknologisk udvikling. Samtidig besidder den muslimske verden nogle af verdens største reserver af vitale mineralressourcer. Den muslimske verden er den eneste indehaver af 74 % af verdens oliereserver - verdens vigtigste råvare. Økonomierne i den muslimske verden er karakteriseret med import snarere end eksport, i nogle af de mest basale råvarer. Pakistan importerer stabelføde, selvom landet producerer for mere end \$ 30 milliarder i landbrugsprodukter årligt. Mellemøsten, som er rigt på olie, importerer store mængder raffinerede produkter hvert år på grund af manglen på olieraffinaderier.

Mange muslimske lande er kendetegnet med økonomier, der er gearret omkring enkelte råvarer, og mangler derfor diversificering, som ville medføre et bredt færdighedsgrundlag. Det olierige Mellemøsten og de mineralrige afrikanske nationer er kendetegnet med sådanne økonomier.

Den muslimske verden har forsøgt sig med eksportstyrede vækststrategier med katastrofale konsekvenser. Denne fokus på eksport med enkelte råvarer har betydet, at det meste af den resterende befolkning stadig er arbejdsløse og i fattigdom.

Den muslimske historie og industriel udvikling

Stil dette i modsætning til den islamiske økonomihistorie, som er gennemsyret af industriel udvikling. Ørkenens dominans og knaphed på vandressourcer i Mellemøsten førte til mange landbrugsmæssige udviklinger. Den tidlige industrielle udnyttelse af tidevandsenergi, vindenergi og petroleum førte til de tidligste store fabrikskomplekser (*Tiraz*)¹. Vand blev en vigtig råvare på grund af de klimatiske forhold, og dette skabte motivet til at foretage den bedst mulige udnyttelse af de få floder og vandløb, som eksisterede i Mellemøsten.

Muslimske ingeniører forbedrede brugen af vandmøller og opfandt horisontalhjulede og vertikalhjulede vandmøller. Det førte til fremkomsten af en række industrielle møller, herunder kværnmøller, afskallere, papirfabrikker, savværker, skibsmøller, stampemøller, stålmøller, sukkermøller, tidevandsmøller og vindmøller. Ved det 11. århundrede havde hver provins i hele den islamiske verden disse industrielle

¹ Maya Shatzmiller; *Labour in the Medieval Islamic World*, 1994, Brill Publishers - kan læses online på Google Bøger: http://books.google.com/books?id=Bzo0Skd1keYC&printsec=frontcover&hl=da&source=gbs_v2_summary_r&cad=0

møller i drift, fra Andalusien og Nordafrika til Mellemøsten og Centralasien.

Muslimske ingeniører forbedrede vandturbiner og gjorde et jordknusende gennembrud i det 12. århundrede. Al-Jazari² formåede med sine værker at opfinde krumtapakslen og skabte rotationsbevægelse ved at bruge stave og cylindre. Han var den første til at indarbejde det i en maskine. Det britiske imperium benyttede denne forståelse og udnyttede damp og derefter kul til at drive stempler, og endelig til at generere rotation for at flytte maskiner. Dette førte senere til udviklingen af automobiler, primært på grund af udviklingen af forbrændingsmotoren; det er her, forbrændingen af brændstof i en motor virker på stemplerne, som foranlediger bevægelse af de faste dele, hvilket efterfølgende sætter bilen i bevægelse.

Da mange landområder kom under den islamiske civilisations domæne, medførte urbanisering en række udviklinger. Den arabiske ørken havde sparsomme vandkilder, hvilket gjorde det meste af regionen ubeboelig; dette blev løst da muslimske ingeniører udviklede kanaler fra Eufrat og Tigris floderne. Sumpene omkring Bagdad blev drænet, hvilket frelste byen fra Malaria. Muslimske ingeniører forbedrede vandhjulet og konstruerede omfattende underjordiske vandkanaler kaldet *Qanawat*. Dette førte til udviklingen af avancerede indenlandske vandsystemer med kloakker, offentlige bade, drikkespringvand, drikkevandsforsyninger gennem rør, og udbredte private og offentlige toiletter og badefaciliteter.

Disse fremskridt gjorde det muligt for mange industrielle opgaver, der tidligere blev drevet af manuel arbejdskraft i den gamle islamiske verden, til at blive mekaniseret og være drevet af maskiner i stedet. Dette viser, at Islam ikke er i modstrid med videnskab, som nogen påstår. Historisk set var Islam den katalysator, der drev muslimernes interesse i videnskab.

Islam og motivationen til industriel udvikling

Allah ﷻ gav en meget tydelig skitsering af Khilafah statens formål. Internt i staten forpligtede Allah ﷻ implementeringen af Islams shariamæssige regler, mens *Da'mab* og udbredelsen af Islam er formålet eksternt. Islam forpligtede lederen (*Amir*) til at tage sig af Ummahs affærer, idet han ville blive holdt ansvarlig.

Profeten ﷺ sagde:

«كُلُّكُمْ رَاعٍ فَمَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ»

”Enhver af jer er en hyrde og vil blive holdt ansvarlig for sin flok.” [Sahih Bukhari]

² <http://en.wikipedia.org/wiki/Al-Jazari>

Gennem talrige *Ayaat* i Qur'anen påbød Allah ﷻ den muslimske Ummah at udbrede Islam til den videre verden og tage menneskeheden ud af mørket og ind i lyset, og i andre *Ayaat* karakteriserede Han ﷻ den muslimske Ummah som den bedste Ummah, fordi de havde disse karaktertræk.

﴿الرَّ كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ إِلَى صِرَاطِ
الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ﴾

”Alif Lam Ra. Dette er en bog, som Vi har åbenbaret til dig (åh Muhammad), for at du med deres Herres Billigelse kan bringe hele menneskeheden ud af mørket og ind i lyset, til den Mægtige og Præsværdige Vej.” [Ibrahim 14:1]

Udbredelsen af islam opnås ved at projicere et image af styrke på verdensplan, så dem, der er ude efter Ummah, anser eksistensen af dens afskrækkende kraft for at være så mægtig, at et succesfuldt angreb vil være for usandsynligt til at være umagen værd. Allah ﷻ nævnte også i Qur'anen:

﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ
وَالْآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ﴾

”Og forbered jer til dem, hvad I kan af styrke og stridsbest, for (dermed) at sætte en skræk i Allahs fjende og jeres fjende, og andre (fjender), som I ikke kender til, men Allah kender til dem.” [Al-Anfal 8:60]

Alt dette gør det nødvendigt for Khilafah at stille med et avanceret militær og have en stærk industriel base, som ikke blot fungerer som et afskrækkende element, men også skaber økonomisk aktivitet.

Industrialisering og økonomisk vækst

Den industrielle revolution betragtes af historikere som et vigtigt vendepunkt i den globale historie, de hastige ændringer på det tidspunkt i næsten alle aspekter af det europæiske samfund var i en vis grad påvirket af den industrielle revolution. Industri blev alene en vigtig søjle i det økonomiske liv. Indtil midten af 1700-tallet var industrien begrænset til manuel arbejdskraft i fabrikker. Så begyndte det britiske imperium at bruge damp til at drive stemples op og ned og senere hen til at generere rotation (bevægelse) for at flytte maskiner, som igangsatte den industrielle revolution, idet mekaniske fabrikker gradvist begyndte at erstatte manuelle. Produktionen steg tyvefold og den mekaniserede fabrik blev en af grundpillerne i det økonomiske liv.

Industrialiseringen tillod tidligere arbejdsintensive opgaver at blive erstattet af maskiner, som kunne masseproducere i et hurtigere tempo, sammenlignet med den manuelle arbejdskraft. Behovet for en

brændselselementindustri førte til udviklingen af jernstøbningsteknikker og øget brug af raffineret kul. Behovet for transport af kul fra minedriftsfelter til raffineringsanlæg, førte til udviklingen af jernbaner. Udviklingen af jernbanerne førte i sidste ende til udviklingen af forbrændingsmotoren. På denne måde ændrede det europæiske landskab sig fra at være drevet af landbrug til fremstilling, og aristokratiet så deres indflydelse aftage, og blive erstattet af købmanden og fabrikanterne.

Mens Europas oprindelige udvikling og avancering blev drevet af den industrielle revolution, så dominerer de forbrugsdrevne modeller for økonomisk vækst den økonomiske scene i dag, og har vist sig at være uholdbare. De forbrugsdrevne økonomier i den vestlige verden i dag, som er drevet af gæld og et behov for at leve og spendere mere end man har, har skabt en situation, hvor det økonomiske krak er blevet tingenes normale tilstand. Siden den første depression i 1870'erne har de vestlige økonomier oplevet regelmæssige krakker, depressioner, recessioner, ruineringer og katastrofer. Den vestlige verden har bevæget sig væk fra den industristyrede udvikling og er i dag drevet af store service sektorer - som i sig selv er domineret af finanser. Den globale kreditsammenbrudskrise har bevist for alle, at kapitalistisk økonomisk vækst ikke er bæredygtig.

En industriel vision for den muslimske verden

Industriel udvikling har 3 generelle karakteristika og nogle geografispecifikke karakteristika.

1. Industrialisering af råstoffer og mineraler er nødvendig. Det er primært tungindustri, der vil konvertere mineraler til brugbare materialer. Behovet for at raffinere, forkokse og udtrække de rigtige mineraler fra råolie, kul og jern fører til udviklingen af raffinaderier og tungindustrier.
2. Raffinaderierne, komplekserne og anlæggene er derfor nødvendige for at konvertere råvarer til stål og cement, samt materialer, der vil blive forvandlet til færdige produkter.
3. Den tekniske viden er i så fald nødvendig i forhold til processen for at opnå dette. Hertil investerer den vestlige verden milliarder i forskning og udvikling, for at sikre, at de forbliver på forkant med den teknologiske udvikling.

Der er et fjerde spørgsmål og sandsynligvis det vigtigste, som muliggør, at alt det ovenstående sker - nemlig motivet. Industrialisering kræver, at masserne bidrager ekstensivt til processen, for den skal finansieres og kan kræve store ofringer for at kickstarte processen. Kolonialisme og overlegenhed er det, der drev det britiske imperium til at blive industrialiseret, mens borgerkrig og uafhængighed førte til den amerikanske industrialisering, og kommunismens mål gjorde det muligt for Sovjetunionen at blive en supermagt.

Den muslimske verden forsøgte sig med socialisme i 1950'erne, bortset fra nogle få store projekter, så forblev den islamiske verden hvor den var forud for eksperimentet. Sydøstasiens eksportstyrede strategier blev forsøgt i Indonesien, Subkontinentet og i mange af de afrikanske nationer, og dette forgældede nationerne yderligere, og forårsagede megen elendighed og fattigdom. I dag er de muslimske økonomier i vid udstrækning råvare og servicebaserede økonomier, uden nogen etableret industri. Vi kan se, at mens den vestlige kapitalistiske verden har overvejende servicebaseret økonomier, så blev dette opnået efter etableringen af en industriel basis.

Den muslimske verden i dag mangler ikke mineralressourcer, som er nødvendige for at industrialisere, i virkeligheden har den muslimske verden været velsignet med store reserver af nogle af verdens mest vigtige mineraler. Den muslimske verden har i dag 74 % af verdens oliereserver, mere end resten af verden tilsammen, den pumper 42 % af verdens olie ud, har 54 % af verdens gasreserver, pumper 30 % af verdens gas ud og er i besiddelse af verdens største olie- og gasfelt.

Den muslimske verden mangler på ingen måde de nødvendige råmaterialer til at industrialisere. Over hele den muslimske verden har der været en vis industriel udvikling, men manglen på en overordnet retning for de muslimske økonomier, har resulteret i meget lidt i form af industriel udvikling hvad angår råvarerne.

I dag er vejen til industrialisering ikke monopoliseret af Vesten, i de sidste 100 år har en række lande været i stand til at industrialisere meget hurtigt, fordi en industrialiseringsplan var tilgængelig for alle. Det tog Storbritannien næsten 100 år at industrialisere, det tog Tyskland og USA næsten 60 år at industrialisere. Det tog Japan næsten 50 år, men i dag har Kina formået at industrialisere på mindre end 30 år, Indien er stadig i færd med at industrialisere.

Den islamiske verden kan meget let indhente den teknologiske udvikling i den udviklede verden, ved at gøre bedre brug af de ressourcer, der findes i de islamiske lande. Enhver mangel på teknisk viden kan overkommes ved at købe teknologien fra udlandet, i stedet for at vente år på at opnå den tekniske ekspertise.

Den islamiske model for økonomisk udvikling skaber en stabil økonomi og økonomisk vækst fordi den islamiske økonomiske udvikling bygger på den reale økonomi, gennem produktion af varer og tjenesteydelser. Ved at fjerne den rolle, de usikre finansielle aktivmarkeder har i økonomien, så er den reale økonomi tilbage, hvor handel, investeringer, lønninger og rigdom genereres og cirkuleres. Dette skaber den meget tiltrængte stabilitet, som er fraværende i den frie markedsøkonomi, fordi spekulation reelt er blevet fjernet.

Vigtigheden af industriel udvikling

De kapitalistiske modeller for industriel udvikling via udnyttelse af komparativ fordel, eksportstyret vækst og forbrugsdrevne økonomier har alle vist sig at være uholdbare, de er blevet miskrediteret og er i tilbagegang.

Udvikling af industrien er kritisk og afgørende af en række årsager. En fremstillingsindustri er kritisk for ens globale position fordi det afskrækker enhver udenlandsk aggressor, som kan være efter en nation. Af denne grund udviklede alle verdens magter militære industrier for at opnå disse mål. En nations forsvarsevner projicerer også magtkapaciteten globalt. Militære industrier er også vigtige, fordi de er i centrum for teknologisk innovation. Almindelige varer som internet, Teflon slip-let stegepande, plasma TV, radio, hjemmecomputere og flyvemaskiner blev alle udviklet fra militærindustrier.

Så at have en industriel base gør det muligt for en nation at have en selvstændig økonomi, fordi den er i stand til at producere de fleste af sine vigtigste forbrugsvarer; det stimulerer også økonomien og den økonomiske aktivitet. At have en industridreven økonomi betyder ikke, at man har en lukket økonomi, men industriel udvikling muliggør selvstændig indenlandsk udvikling.

For den muslimske verden og den øvrige verden er industriel udvikling et stærkt fundament til at skabe rigdom og har en række meget bredere virkninger, som er fraværende i andre modeller. Industriel udvikling:

- Gør det muligt at udvikle en national infrastruktur, behovet for veje, transport og store projekter, som oprettelsen af dæmninger osv., skaber beskæftigelse og stimulerer andre udviklinger, som opførelsen af boliger og kontorer, detail-komplekser og jernbaner, sporvogne, motorveje og kanaler.
- Industriel udvikling stimulerer skabelsen af rigdom. Hver fase i industrien, minedrift, raffinering, fremstilling og salg tilføjer værdi og skaber rigdom for økonomien.
- Industriel udvikling gør det muligt at oprette forbrugsindustrier. Teknologi fra sværindustrien siver generelt ned til industrier, der betragtes som den lavere ende af den industrielle stige, som tekstiler, plast og fødevarerproduktion. Oprettelsen af disse sektorer betyder, at flere arbejdspladser skabes.
- Industriel udvikling gør det muligt at udvikle militærindustrier, som er på forkant med den teknologiske udvikling. En industriel basis giver mulighed for en masseproduktion af våben, missiler, skibe og masseødelæggelsesvåben. Dette skaber et stærkt afskrækkende middel for enhver nation, som lægger planer mod andre nationer. Militærindustrier kræver også en stor arbejdsstyrke.

- Industriel udvikling giver en nation muligheden for at blive selvforsynende, hvormed rigdom genereres på hjemmemarkedet, uden nogen afhængighed udenlandsk. Det betyder også, at arbejdspladserne generelt ikke går tabt, fordi jobs altid vil blive skabt, idet alle varerne bliver fremstillet på hjemmemarkedet.
- Industriel udvikling giver mulighed for vareeksport, der indbringer ekstra indtægt til enhver stat.
- Industriel udvikling fører grundlæggende til videnskabelig og teknologisk udvikling, efterhånden som ingeniører, forskere og specialister søger efter bedre og mere effektive måder at raffinere, udvinde og fremstille varer på.

Konklusion

Islam har med klarhed fremlagt den sti, den islamiske verden skal betræde. Den gjorde udbredelsen af Islam (*Da'wah*) til grundlaget for den islamiske udenrigspolitik. Den muslimske verden er nødt til at opgave de udviklingsmodeller Vesten taler for, som selv aldrig har udviklet sig på basis af disse modeller. Den muslimske verden har alle de nødvendige ressourcer og en stor befolkning til at opnå sine mål. Mens det amerikanske århundrede nærmer sig slutningen, kan det 21. århundrede meget vel blive det islamiske århundrede *insha Allah*.